

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту

Одним з базових в економіці держави та стратегічно важливим для національної безпеки є аграрний сектор. Всі засоби державного регулювання мають сприяти його ефективному функціонуванню. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств є однією із найбільш важливих та складних елементів податкової системи України. Специфіка аграрної галузі вимагає особливих підходів до оподаткування суб'єктів господарювання цього сектору економіки. Функціонування ефективного аграрного сектору повинно передбачати різнопланову державну підтримку у податковій сфері, як це і передбачено принципами податкового законодавства України, встановленими статтею 4 Податкового кодексу України, тому числі і існування певних пільг при оподаткуванні.

Протягом тривалого часу оподаткування аграрного сектору вирізнялося наявністю спеціального режиму оподаткування та можливістю вибору спрощеної системи оподаткування, яка протягом 1999-2014 рр. була представлена фіксованим сільськогосподарським податком. Після прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 р. в межах скорочення чисельності податків зазначений податок було приєднано (майже без змін) до єдиного податку (він став єдиним податком IV групи).

Щодо загальної системи податкування ПДВ слід зазначити, що до 1 січня 2016 року всі суми нарахованого ПДВ сільськогосподарські підприємства не сплачували до бюджету, а залишали у себе для розвитку власної діяльності. У 2016 році для них діяли перехідні норми, згідно яких механізм сплати нарахованих сум зобов'язань з ПДВ був наступний: операції з зерновими і технічними культурами – 85% до державного бюджету, 15% на спецрахунок; операції з продукцією тваринництва – 20% до державного бюджету, 80% на спецрахунок; операції з іншими сільськогосподарськими товарами та послугами – 50% до державного бюджету, 50% на спецрахунок. З 1 січня 2017 року сільськогосподарські підприємства-платники ПДВ перейшли на загальну систему нарахування і сплати цього податку, тобто всі суми зобов'язань повністю сплачуються до Державного бюджету України.

Основною проблемою, з якою зіштовхнулись сільськогосподарські підприємства, стало зростання сум податкових зобов'язань з ПДВ, що є

відчутним тягарем на розмір обігових коштів підприємств. Виникнення додаткових витрат, пов'язаних із зростанням розмірів податкових зобов'язань, призвело до зменшення рентабельності сільськогосподарської діяльності та часткового зростання цін на продукцію. Також з'явилось серйозне підґрунтя для «тінізації» частини аграрного сектору задля уникнення (зменшення) оподаткування ПДВ. Тобто, держава ліквідувала пільгову систему оподаткування ПДВ для аграрного сектору, не запропонувавши нічого нового взамін.

Крім того, додатковий негативний вплив на український аграрний сектор справляє все більш зростаюча міжнародна конкуренція, у випадку України мова, перш за все, йде про конкуренцію з боку сільгосптоваровиробників країн Європейського Союзу, Північної Америки та інш., які, на відміну від українських аграріїв, отримують значні дотації, що порушує принципи справедливої конкуренції.

Розвиток економічних відносин країни у напрямі зближення з Європейським Союзом передбачає приведення норм податкового законодавства до загальноєвропейських вимог. Міжнародна практика в цьому питанні свідчить про те, що сільськогосподарська галузь платить ПДВ повністю до бюджету, але вона у свою чергу має пільгову (знижену) ставку оподаткування ПДВ. У відповідності до статті 98 Директиви Ради 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість для запобігання виникненню структурної неврівноваженості у Співтоваристві та викривленню конкуренції в деяких напрямках діяльності, внаслідок застосування Державами-членами різних стандартних ставок ПДВ, встановлюється мінімальна стандартна ставка в розмірі 15% з можливістю перегляду. Держави-члени ЄС можуть застосовувати одну або дві знижених ставки. Знижені ставки встановлюються, як відсоткова ставка бази оподаткування, котра не може бути нижчою 5%, однак для ряду країн встановлені винятки до окремих товарів, робіт і послуг. Країнами, що використовують знижені ставки при оподаткуванні ПДВ сільськогосподарської діяльності та її продукції, є Польща (передбачена знижена ставка 5% для сільськогосподарської продукції), Угорщина (18% – на молоко) тощо.

Аналіз, проведений USAB на підставі даних USDA та операторів ринку щодо окремих видів олійних та зернових культур (соняшник, ріпак, кукурудза), показує, що зниження ставки ПДВ з 20% до 14% по операціях з їх реалізації не призведе до масштабних викривлень у структурі надходжень/втрат ПДВ для жодної із зацікавлених сторін (держава/підприємство). Дохідність вирощування таких культур і торгівлі та сальдо доходів бюджету залишаться без змін. Переробні підприємства зможуть зекономити 6% видатків при закупівлі продукції за рахунок менших

податкових зобов'язань виробника. Але при цьому зникнуть стимули для оптимізації податкових зобов'язань - «скрутки». Відбудеться детінізація аграрного виробництва. Бюджет отримає суттєві переваги.

Таким чином, наразі вбачається необхідним прийняти рішення щодо зниження ставки ПДВ для аграрного сектору.

2. Цілі і завдання законопроекту

Законопроект розроблено з метою встановлення зниженої ставки податку на додану вартість - 14% по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України окремих видів сільськогосподарської продукції.

3. Загальна характеристика і основні положення законопроекту

Законопроектом пропонується доповнити пункт 193.1 статті 193 Податкового кодексу України новим підпунктом «г», якими встановити ставку податку на додану вартість у розмірі 14% по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими товарними позиціями згідно з УКТ ЗЕД: 0102; 0103; 0401 (в частині молока незбираного), 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1201, 1204 00, 1205, 1206 00, 1207.

За цими товарними позиціями відповідно до УКТ ЗЕД класифікуються:

0102 (велика рогата худоба, жива); 0103 (свині, живі), 1001 (Пшениця), 1002 (Жито), 1003 (Ячмінь), 1004 (Овес), 1005 (Кукурудза), 1201 (Соеві боби), 1204 00 (Насіння льону), 1205 (Насіння свиріпи та ріпаку), 1206 00 (Насіння соняшнику), 1207 (Насіння та плоди інших олійних культур), 1212 91 (цукрові буряки).

У зв'язку із запровадженням понижуючої ставки податку на додану вартість у 14% відповідно корегуються також норми статті 194 Кодексу щодо основної ставки цього податку.

4. Стан нормативно-правової бази у цій сфері правового регулювання

Основним нормативним актом в цій сфері правового регулювання є Податковий кодекс України.

Внесення змін до інших законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього законопроекту не потребується.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту не потребує додаткових витрат з Державного

бюджету України.

❖ Зниження ставки ПДВ по операціях з реалізації зернових та олійних культур і незбираного молока загалом не призведе до втрат Бюджету, оскільки ці товари не реалізуються кінцевому споживачу, який є фактичним платником ПДВ.

❖ Можливий лише тимчасовий касовий розрив, термін якого залежить від часу необхідного за технологією на переробку такої сільгоспродукції (із зниженою ставкою ПДВ) та реалізацію кінцевому споживачу продуктів переробки.

❖ Від зниження ставки ПДВ виграють не тільки сільгоспвиробники, а й переробники, оскільки термін сплати основної суми ПДВ для них переміщується з дати оплати сировини на дату оплати зобов'язань по операціях з реалізації продуктів її переробки. Відтермінування щонайменше на 30 днів. (20 днів декларація + 10 днів сплата ПДВ).

❖ При зниженні ставки ПДВ по операціях з реалізації зернових та олійних культур пропорційно знижується сума відшкодування з бюджету експортерам таких зернових та експортерам продуктів їх переробки. Тобто, в разі знижуються витрати бюджету та ризики втрат, пов'язаних із шахрайством з ПДВ та застосуванням так званих «скруток», оскільки різко знижується ефективність таких шахрайських схем.

6. Обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування законопроекту після його прийняття

Прийняття зазначеного Закону сприятиме підтримці сільгосптоваровиробництва в Україні, залученню інвестицій, оновленню основних фондів підприємств, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного сільського господарства, ліквідації поширених схем ухилення від оподаткування, захисту від необґрунтованого податкового навантаження на операції з постачання або продажу сільськогосподарської продукції, а також виведенню значної частини економіки з тіні.

Народні депутати України

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СОЛЬСЬКИЙ МИКОЛА ТАРАСОВИЧ 4
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000045673D0080B70E01
Дійсний до: 15.07.2020 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 121д9/1-2020/74638 від 12.06.2020

107589